

وضعیت ثبت رویداد و سطح مرگ و میر

مطالعه موردی (شهرستان دامغان)

ارژنگ امیرفروری

و بداله نرهادی

اطلاعات این مطالعه اساساً برای هدف دیگری غیر از گزارش حاضر تهیه شده بود که از مبحث فعلی خارج است. بعنوان یک محصول جنبی در این گزارش سعی می‌گردد که از نتایج آن برای نشان دادن وضعیت ثبت در سالهای ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۵ شواهدی در اختیار صاحب‌نظران قرار داده شود. همچنانکه از عنوان مقاله مستفاد می‌گردد این بررسی قابلیت تعمیم ندارد ولی می‌تواند اولاً "کوشه‌ای از مسائل موجود در اطلاعات آماری سازمان در قبل از انقلاب را نشان دهد و ثانیاً تا حدودی بیانگر وضعیت مرگ و میر گروه سنی معینی در شهرستان دامغان بوده باشد. ذکر این نکته بی‌مناسبت نیست که کلیه بررسی‌های انجام شده در مورد وضعیت توسعه استانیها حاکی از اینست که استان سمنان همواره در رده‌های اول یا دوم از نظر طبقه‌بندی استانیها بر حسب توسعه قرار داشته و به اصطلاح در ردیف استانیهای محروم نبوده است، بنابراین در توجه به این شواهد

چه از نظر وضعیت ثبت وجه از نظر سطح مرگ و میر همواره باید در نظر داشت که بحث در مورد منطقه‌ای از یک استان نسبتاً "توسعه یافته است".

نکته دیگر اینکه چون در بررسی اصلی جامعه مورد مطالعه مربوط به یک جنس (جنس مذکر) بوده به تبع آن در این بررسی نیز تنها وضعیت متولدین ذکور سنوات یاد شده مورد بررسی قرار گرفته است علاوه بر این چون بررسی اولیه مربوط به افرادی است که تولد آنها ثبت شده است بنابراین مرگ و میرهای اوایل تولد و حتی ماهها و سنوات قبل از ثبت منظور نشده است به عبارت دیگر جامعه مورد مطالعه تنها شامل افراد ذگوری است که تا زمان ثبت تولد زنده مانده بوده‌اند.

روش بررسی

در این مطالعه روش بررسی یک روش تعقیبی است بدین ترتیب که با مراجعه به سوابق سجلی سنوات یاد شده فهرست و مشخصات متولدین ذکور ثبت شده استخراج و وضعیت حیات و ممات آنها تا سال ۱۳۶۲ مورد مطالعه قرار گرفته است. از محدودیت‌های این روش می‌توان به عامل جابجانی یا مهاجرت اشاره کرد که در مورد جوامع مهاجر فرست می‌تواند مؤثر باشد و ناگزیر مهاجرین، بدلیل مشخص نبودن وضع مرگ و میر و زندگی آنها، باید از جامعه مورد مطالعه حذف گردند. خوشبختانه شهرستان دامغان از شهرستانهای مهاجر فرست عمده محسوب نمی‌گردد و چنانکه از آمارهای ارائه شده استنباط خواهد شد تعداد کسانی که امکان دسترسی به آنها میسر نبوده

نسبت به جامعه مورد مطالعه از اهمیت بالایی برخوردار نیستند. ولی در حالت عمومی نمی‌توان از اهمیت تاثیر مهاجرت چشم‌پوشی نمود، و ناچاراً "محقق باید وضعیت مهاجرین را نیز پی‌گیری نموده و به نتایج قطعی در این زمینه دست پیدا کند.

مشکل دیگر این روش تغییر تقسیمات کشوری است که به ناچار بخشهایی از اطلاعات مربوطه را از دسترس خارج می‌سازد، بدین ترتیب که اگر بخش یا دهستانی از یک شهرستان به شهرستان دیگر منتقل شود یا حتی تعدادی از آبادیهای یک شهرستان از آن منتزع و به شهرستان دیگر منضم شده باشد، بدیهی است که سوابق سجلی آنها نیز به شهرستان متبوع منتقل خواهد شد در نتیجه وضعیت آماری جامعه مورد مطالعه در دو وضعیت قبل و بعد از تغییر تقسیمات بدون در نظر گرفتن این تحولات قابلیت تطبیق پیدا نمی‌کند.

از مشکلات دیگر این بررسی می‌توان به عدم همزمانی تعویض شناسنامه همه متولدین یک سال اشاره نمود. این عامل با توجه به تاثیر مرگ و میر در فاصله آغاز تا انجام تعویض شناسنامه متولدین سالهای مورد بحث که بیش از یک سال بین تعویض اولین شناسنامه تا آخرین شناسنامه طول کشیده است، در نتیجه بررسی موثر می‌باشد. عامل بعدی مربوط است به تداوم وضعیت پوشش کامل ثبت مرگ برای گروهی که شناسنامه آنها تعویض شده است. این عامل با توجه به زمان بررسی که در سال ۱۳۷۲ انجام شده است، به محدودیت کار افزوده است.

مأخذ اطلاعات :

در انجام این بررسی منابع آماری مورد استفاده در درجه اول سوابق سجلی شهرستان اعم از دفاتر موالید، اظهارنامه، فوت جاری، فوت معوقه بوده است. در مرحله تطبیق و مشاهده نیز مراجع به آمارهای بعدی از قبیل صور شمولین و فهرست نتایج مراجعه به آشناسی زیستگاه افراد منبع دیگر اطلاعاتی در بررسی حاضر بوده است. علاوه بر این از آمارهای طرح تعویض و اطلاعات منابع دیگر نیز استفاده شده است .

ارزیابی اطلاعات :

اهمیت کیفیت اطلاعات بکار برده شده در تحقیقات بر کسی پوشیده نیست . با مراجعه به جدول ۳ که در آن آمار سنوات قبل و استخراج سال ۱۳۷۲ در کنار هم منظور شده است می‌توان به ساهمانگی‌های بین دو آمار پی‌برد علاوه بر این همچنانکه از جداول دیگر نیز مشخص می‌گردد ساهمانگی داخلی در بین آمارها نیز وجود دارد.

اصلاح اطلاعات :

در مورد اصلاح اطلاعات پایه چون از چهار چوب بررسی حاضر خارج است هیچگونه اقدامی بعمل نیامد ولی در مورد سرگ و میر افرادی که در فهرست استخراج شده از اسناد سجلی درج شده بودند سعی گردید تا حتی‌المقدور وضعیت حیات و ممات افراد مشخص گردد و در صورت لزوم ضرایب تصحیح محاسبه و اعمال گردند.

وضعیت ثبت رویداد و الگوی آن

در جدول شماره ۱ آمار ثبت تولد در شهرستان دامغان ارائه شده است این ارقام از اطلاعات آماری بایگانی سازمان ثبت احوال استخراج شده است بطوریکه ملاحظه می‌گردد جمع ثبت تولد سالانه شهرستان دامغان از روال منطقی برخوردار نبوده است اگر چه شاخص جمع تولدهای ثبت شده علیرغم کاهش در سال ۱۳۳۹ تا سال ۱۳۴۲ به ۱۱۰ درصد بالغ گردیده (که حاکی از رشد متوسط دو درصد در سال می‌باشد) ولی بعد از این تاریخ بسا کاهش ناگهانی در ثبت تولد روبرو بوده است.

جدول شماره ۱ آمار ثبت تولد در شهرستان دامغان برحسب سال و نوع ثبت براساس اطلاعات بایگانی و شاخصهای تغییرات

سال	جمع ثبت تولد	تغییر نسبت به سال قبل	شاخص تغییرات	ثبت جاری	تغییر نسبت به سال قبل	ثبت معوقه	تغییر نسبت به سال قبل	شاخص تغییرات
۱۳۳۸	۸۶۶	—	۱۰۰	۶۵۷	—	۱۸۹	—	۱۰۰
۱۳۳۹	۷۷۲	۰/۹۱۲	۹۱	۵۶۶	۰/۸۶۱	۲۲۶	۱/۱۹۵	۱۲۰
۱۳۴۰	۹۰۱	۰/۱۶۷	۱۰۷	۶۰۶	۱/۱۰۹	۲۹۵	۱/۳۰۵	۱۵۶
۱۳۴۱	۹۱۶	۱/۰۱۶	۱۰۵	۶۰۵	۱/۰۰۲	۳۰۵	۱/۰۴۴	۱۶۲
۱۳۴۲	۹۳۱	۱/۰۱۶	۱۱۰	۵۸۵	۰/۹۶۷	۳۴۲	۱/۱۱۲	۱۸۱
۱۳۴۳	۸۰۷	۰/۸۶۶	۹۵	۸۴۰	۰/۹۱۵	۲۶۷	۰/۲۷۵	۱۴۱
۱۳۴۴	۸۲۷	۱/۰۲۲	۹۵	۶۳۵	۰/۸۰۵	۳۹۲	۱/۴۶۸	۲۰۷
۱۳۴۵	۸۰۷	۰/۹۲۵	۹۵	۶۵۸	۱/۰۵۲	۳۴۹	۰/۸۹۰	۱۵۶
۱۳۴۶	۸۰۹	۱/۰۰۲	۹۶	۶۵۷	۰/۹۸۹	۳۵۶	۱/۰۲۰	۱۸۸

مروری بر وضعیت شاخصهای ثبت جاری حاکی از یگدوره طولانی افت از مدددمد به شمت و شش درصد در فاصله سالهای ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۴ و سپس بهبود جزئی در سالهای ۴۵ و ۴۶ بوده است. در این فاصله وضعیت جاری در سال ۱۳۴۴ وخیمتر از سنوات دیگر بوده است این استنتاج با مراجعه به ارقام شاخص ثبت معوقه نیز (برخلاف تردید در صحت ارقام، پشتیبانی میگردد بعبارت دیگر کار ثبت رویدادها در این دوره نه تنها بهبودی نیافته است بلکه سیر نزولی غیر منتظره ای را طی کرده است. این تنزل را ممکن است با شرایط سیاسی اجتماعی آن دوره مرتبط دانست. این نتیجه گیری با مراجعه به ارقام استخراج شده از بررسی اخیر نیز تأیید می گردد.

در جدول شماره ۲ تعداد شناسنامه های صادره بر حسب وضعیت ثبت از دو مآخذ داده شده است که مآخذ اول آمار سنواتی ارسال شده از اداره دامغان بسوده که نسخه آن در آرشیو دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی موجود است و مآخذ دوم استخراج انجام شده در سال ۱۳۷۲ می باشد که با مراجعه به اسناد سجلی انجام شده است. در مورد سالهای که از استخراج فعلی برای آنها آمار ارائه نشده است باید به این نکته توجه نمود که امکان دستیابی به آنها ممکن نبوده است. همچنین علی الاصول انتظار میرود که آمار استخراج شده سال ۱۳۷۲ در زمینه ثبت تولد و ثبت معوقه از آمار ارسالی کمتر بسوده باشد زیرا که علاوه بر متولدین سنوآت زیاد شده معمولاً همه ساله معوقه های دیگری نیز وجود دارند که مربوط به متولدین فاقد شناسنامه سالهای قبل از دوره مورد مطالعه است ولی در مورد آمار ثبت جاری علی الاصول باید هر دو مآخذ رقم

جدول شماره ۲۲: شمار ثبت تولد بر حسب وضعیت ثبت و سال پرویداد در شهرستان دامغان و مآخذ اطلاع

جدول شماره ۲: وضعیت متولدین ذکور سالهای ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۵ شهرستان دامغان

سال شده و استخراج مور مشمولین	فوتوهای ثبت شده قبل از استخراج مور مشمولین	بعد از استخراج مور مشمولین	زنده تا زمان تعویض شناسنامه	وضعیت نامشخص قبل از پی گیری	سال
۱۱۶	۶۹	۱۴۱	۶۷۹	۲۷	۱۳۳۸
۸۸۷	۵۸	۱۱۳	۶۹۶	۲۵	۱۳۳۹
۹۷۱	۲۳	۱۵۱	۷۴۹	۲۸	۱۳۴۰
۹۲۶	۲۵	۱۳۹	۷۲۳	۱۹	۱۳۴۱
۹۰۲	۲۹	۱۵۲	۶۸۹	۱۴	۱۳۴۲
۸۵۹	۲۸	۱۰۵	۶۸۸	۱۵	۱۳۴۳
۷۶۹	۲۴	۸۷	۶۲۰	۱۶	۱۳۴۴
۸۶۰	۸۷	۵۹	۶۹۱	۲۳	۱۳۴۵
۷۰۹۲	۲۴۵	۹۵۰	۵۵۳۵	۱۴۲	جمع

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

برابر داشته باشند بنحوی که ملاحظه می‌گردد اولاً " در مورد ثبت تولد در سالهای ۱۳۴۳ و ۱۳۴۵ آمارهای استخراج شده بالاتر از آمار آرشیو است و ثانیاً " در کلیه موارد آمار معوقه‌های استخراج شده در سال ۱۳۷۲ بمراتب بالاتر از معوقه‌های اعلام شده است و ثالثاً " در مورد ثبت جاری در هیچ یک از سنوات بین دو مآخذ تطابق وجود ندارد و در اکثر موارد آمار بدست آمده از استخراج سال ۱۳۷۲ پائین‌تر از ارقام اعلام شده در آمار سنواتی است مگر در سال ۱۳۴۵ که آمار ثبت جاری ۱۳۴۵ بالاتر از آمار آرشیو است .

نکته دیگری که می‌تواند مورد توجه قرار گیرد افزایش تفاوت ثبت جاری از دو مآخذ است که از سال ۱۳۳۸ بتدریج افزوده شده و در سال ۱۳۴۲ به بالاترین مقدار خود رسیده است و سپس سیر نزولی طی کرده است. بدون رجحان اطلاعات یکی از منابع بر دیگری مطالب فوق برای ارزیابی کمیت و کیفیت آمارهای تولیدی دهد سی و ده چهل شهرستان دامغان گفایت می‌کند و شایسته است که سازمان ثبت احوال جهت ارزیابی آمارهای تولیدی ادوار قبیل اقدامات جندی بعمل آورد و ابزارهای کلیدی لازم را جهت رعایت جنبه‌های تحقیقاتی و علمی فراهم نماید. این اقدام در زمینه‌های مختلف بویژه در زمینه‌های عمل مدیریت صحیح و جلوگیری از افت کیفیت آمارهای تولیدی در سازمان ثبت احوال و حفظ ارزش اطلاعات ورودی در پایگاه اطلاعات جمعیتی از جایگاه والایی برخوردار است .

الگوی ثبت تولد در شهرستان دامغان در دوره مورد مطالعه :

بر اساس آمارهای استخراج شده در سال ۱۳۷۲ می‌توان راجع به الگوی ثبت تولد در شهرستان دامغان برای دوره مورد مطالعه اظهار نظر کرد. با مراجعه به جداول شماره ۳ تا ۵ و نمودار شماره ۱ بنحویکه ملاحظه میگردد اولاً در هیچ یک از سنوات یاد شده درصد ثبت متولدين سال، از ۶۴ درصد کل تولدهای ثبت شده تجاوز نکرده است در ثانی در این دوره درصد ثبت تولدهای متولدين سالهای ۴۲ و ۴۳ کمترین مقدار را بخود اختصاص داده (۴۸ درصد کل تولدهای ثبت شده سال). علاوه براین به استثناء سال ۱۳۳۸ در بقیه دوره، حتی بعد از گذشت ۴ سال از زمان تولد ثبت رویداد نتوانسته است به مرز ۹۵ درصد کل رویداد بالغ گردد. و در مجموع زمانی حدود هفت سال برای ثبت بیش از ۹۹ درصد رویدادها لازم بوده است. با عنایت براین نکته که اکثر مرگ و میر کودکان در روزها و هفته‌های اول تولد رخ میدهد و توجه بد اینکه مهلت قانونی ثبت تولد حداکثر پانزده روز است. این شکاف عمیق یعنی فاصله بین زمان تولد و مرگ، علتی اساسی برای منظور نشدن حیات و ممات انبوهی از کودکان معصوم در حیات جامعه است. بدین ترتیب که آنها متولد میشوند و بدلائل متعدد می‌میرند در حالی که نه جامعه و نه والدین و نه اشخاص حقیقی و حقوق دیگر در قبال از دست رفتن زندگی آنها مورد سؤال قرار نمی‌گیرند. گویی این موجودات انسانی هرگز وجود خارجی نداشته‌اند به همین دلیل هم وجدان هیچ کس در این مورد آزرده نشده است تا اثری از موجودیت آنها را بتوان یافت.

در مورد وضعیت استثنائی سنوات ۳۸ و ۳۵ که طی آنها درصد بیشتری

جدول شماره ۳: آمار متولدین شهرستان دامغان بر حسب سال تولد و سال ثبت

														سال تولد		
۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۰	۱۳۴۹	۱۳۴۸	۱۳۴۷	۱۳۴۶	۱۳۴۵	۱۳۴۴	۱۳۴۳	۱۳۴۲	۱۳۴۱	۱۳۴۰	۱۳۳۹	۱۳۳۸		
۷								۱	۹	۱۲	۲۷	۵۸	۲۲۶	۵۷۲	۹۱۶	۱۳۳۸
۱۷							۶	۷	۲۹	۶۱	۱۳۲	۱۸۲	۲۵۲		۸۸۷	۱۳۳۹
۱۴						۲۰	۲۲	۲۲	۷۰	۱۲۵	۱۹۷	۲۷۹			۹۷۱	۱۳۴۰
۲					۴	۱۸	۲۰	۶۲	۱۳۹	۱۹۶	۲۷۰				۹۲۶	۱۳۴۱
۱۱			۵	۱۲	۲۶	۶۶	۱۲۲	۱۸۲	۲۶۷						۹۰۲	۱۳۴۲
۷			۱۰	۱۹	۳۲	۶۲	۱۲۸	۱۷۵	۲۲۲						۸۵۹	۱۳۴۳
۳		۶	۱۶	۲۸	۵۲	۱۱۸	۱۵۹	۲۸۵							۷۶۹	۱۳۴۴
۹	۵	۱۲	۲۵	۴۰	۸۷	۱۲۵	۵۲۷								۸۶۰	۱۳۴۵

تأسیسگاه علوم انسانی دامغان
 * مآخذ : ضامم گزارش مأموریت در شهرستان دامغان

جدول شماره ۴: درصد تراکمی رویداد تولد بر حسب سال تولد و سنوات ثبت در جامعه مورد مطالعه از شهرستان دامغان (نوزادان پسر)

سال تولد	سال ثبت	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۰	۱۳۴۹	۱۳۴۸	۱۳۴۷	۱۳۴۶	۱۳۴۵	۱۳۴۴	۱۳۴۳	۱۳۴۲	۱۳۴۱	۱۳۴۰	۱۳۳۹	۱۳۳۸
۱۳۳۸								/۹۹۹	/۹۹۱	/۹۹۱	/۹۸۱	/۹۶۶	/۹۴۷	/۸۷۴	/۶۲۷	
۱۳۳۹							/۹۹۹	/۹۸۰	/۹۷۴	/۹۶۷	/۹۴۴	/۸۶۵	/۷۱۵	/۵۱۰		
۱۳۴۰						۱۰۰/	/۹۸۶	/۹۶۵	/۹۶۲	/۹۱۷	/۸۴۵	/۶۹۶	/۴۹۲			
۱۳۴۱					/۹۹۹	/۹۹۶	/۹۸۷	/۹۶۸	/۹۳۶	/۸۶۸	/۷۱۸	/۵۰۷				
۱۳۴۲				۱۰۰/	/۹۹۶	/۹۸۲	/۹۶۸	/۹۲۸	/۸۵۵	/۶۹۸	/۴۹۴					
۱۳۴۳			/۹۹۹	/۹۹۱	/۹۷۹	/۹۵۷	/۹۱۸	/۸۲۵	/۶۹۶	/۴۹۳						
۱۳۴۴		/۹۹۹	/۹۹۵	/۹۸۷	/۹۶۶	/۹۲۰	/۸۶۰	/۷۰۷	/۵۰۱							
۱۳۴۵		۱۰۰/	/۹۹۰	/۹۸۴	/۹۷۰	/۹۴۱	/۸۹۴	/۷۹۳	/۶۳۶							

پروژه سکا علم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

جدول شماره ۵: توزیع سنواتی درصدهای بر حسب رویداد و سال ثبت شهرستان دامنجان

سال	۱۳۳۸	۱۳۳۹	۱۳۴۰	۱۳۴۱	۱۳۴۲	۱۳۴۳	۱۳۴۴	۱۳۴۵	۱۳۴۶	۱۳۴۷	۱۳۴۸	۱۳۴۹	۱۳۵۰ و بعد
	۱۳۳۸						۰/۱۰	۰/۱۵	۰/۲۹	۰/۶۳	۲۲۷	۶۲۷	۰/۰۵
		۱۳۳۹					۰/۰۶	۰/۰۷	۰/۳۳	۰/۶۹	۱۵۰	۲۰۵	۵۱۰
			۱۳۴۰				۰/۲۱	۰/۲۳	۰/۲۵	۰/۲۲	۱۲۹	۲۰۳	۲۹۳
				۱۳۴۱			۰/۰۹	۰/۱۹	۰/۲۲	۰/۶۸	۱۵۰	۲۱۱	۵۰۷
					۱۳۴۲			۰/۰۶	۰/۱۴	۰/۴۰	۰/۳۳	۱۵۷	۲۰۴
						۱۳۴۳		۰/۰۵	۰/۱۲	۰/۲۲	۰/۲۰	۰/۲۲	۱۲۹
							۱۳۴۴	۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۲۱	۰/۲۶	۰/۷۰	۱۵۳
								۰/۱۶	۰/۱۴	۰/۲۹	۰/۴۷	۱۰۱	۱۵۲
													۶۲۶

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

از رویداد تولد در همان سال وقوع به ثبت رسیده است ، نمی توان به استناد اطلاعات موجود اظهار نظر قطعی بعمل آورد و نیازمند بررسی دیگری است . بویژه آنکه بین آمارهای ارسال شده و آمار استخراج شده نیز تفاوت عمیقی وجود دارد و دلایل احتمالی متعددی میتواند در این امر دخالت جدی داشته باشند که با انجام بررسیهای بیشتر اهمیت آنها روشن خواهد شد .

وضع مرگ و میر جامعه مورد مطالعه :

از مجموعه ۷۰۹۲ نفر متولدین سالهای ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۵ تا زمان استخراج صور مشمولین مرگ ۴۴۵ نفر به ثبت رسیده بود پس از استخراج صور مشمولین مرگ و میرهای معوقه ۹۵۰ نفر دیگر به ثبت رسید و ۵۵۳۵ نفر نیز تا سال ۶۷ زنده مانده و موفق به تعویض شناسنامه شده بودند و وضعیت حیات و ممات ۱۶۲ نفر نیز مشخص نشده بود .

در پی گیری وضعیت این ۱۶۲ نفر که با مراجعه به نشانی محل سکونت خود یا بستگان آنها انجام شد مشخص گردید که از این عده ۳۲ نفر در گذشته اند که مرگ آنها به ثبت نرسیده است . در مورد ثبت آن اقدام شده است . علاوه بر این حسب اطلاع شد که ۵۵ نفر دیگر فوت کرده اند ولی بدلیل عدم دسترسی به بازماندگان یا نبود آنان ، امکان ثبت مرگ آنها میسر نگردید . در نتیجه تعداد بازماندگان به ۵۵۷۶ نفر بالغ شد و جمع متوفیات به ۱۳۸۲ نفر رسید .

از بین کسانی که برای تعویض شناسنامه مراجعه نکرده اند تعداد ۷ نفر نیز مسافر خارج از کشور بوده اند . در جدول زیر وضعیت مرگ و زندگی ۱۶۲ نفر باقیمانده پس از آخرین ردیابی آورده

شده است .

جدول شماره ۶: وضعیت نهائی ۱۶۳ نفر باقیمانده پس از آخرین بررسی

سال	جمع نامشخص قبل پی گیری	فوت کرده		درقید حیات	غائب و نامشخص
		ثابت شده	ثابت نشده		
۱۳۳۸	۲۷	۵	۵	۶	۱۱
۱۳۳۹	۲۰	۳	۷	۸	۲
۱۳۴۰	۲۸	۷	۱۴	۴	۳
۱۳۴۴ ۱۳۴۱	۶۴	۱۲	۳۱	۱۶	۱۴
۱۳۴۵	۲۳	۴	۸	۷	۴
جمع	۱۶۳	۳۲	۵۵	۴۱	۳۴

با مرور این جدول ملاحظه میشود که از مجموع ۷۰۹۲ نفر مورد مطالعه تنها وضعیت ۳۴ نفر مشخص نگردیده و امکان کسب اطلاع در مورد آنها وجود نداشته است. بنابراین از قوا عد عمومی جمعیت شناسی میتوان این عده را بین گروه متولیات و افراد درقید حیات به نسبت توزیع گردگه در نتیجه ۲۷ نفر آنها نیز در جمع زندگان محسوب خواهند شد و ۷ نفر باقیمانده را باید جزو مرده ها منظور داشت بدین ترتیب جمع نهائی باقیمانندگان

ومردگان به ترتیب ۵۶۰۳ و ۱۳۸۹ نفر خواهد بود. یادآور میشود که در این بررسی وضعیت مرگ گسائیکه تا سال ۱۳۶۷ زنده بوده و موفق به تعویض شناسنامه شده‌اند بعد از زمان تعویض شناسنامه مورد بررسی قرار نگرفت. بدیهی است که تعدادی از آنها نیز در فاصله سالهای ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۲ در گذشته‌اند در هر حال بررسی حاضر تنها به تعیین وضع مرگ و میر در بین متولدین ثبت شده سالهای ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۵ شهرستان دامغان تا سال ۱۳۶۸ اختصاص دارد و اطلاعات مربوط به مرگ و میر قبل از دریافت شناسنامه و بعد از تعویض شناسنامه در آن منظور نشده است.

سطح مرگ و میر متولدین ۴۵-۱۳۳۸ شهرستان دامغان

بمنظور تعیین سطح مرگ و میر شهرستان دامغان با استفاده از نتایج روش تعقیبی و استفاده از الگوهای امید زندگی اقدام گردید. در این مطالعه برای مرگ و میر شهرستان دامغان سه فرض به شرح زیر در نظر گرفته شد.

فرض اول: منظور کردن امید زندگی ثابت $42/5$ سال برای شهرستان دامغان در تمام طول مدت مطالعه (الگوی تطبیق از مدل جنوب مدلهای گول و دمنی اتخاذ شد).

فرض دوم: منظور کردن امید زندگی ثابت ۴۵ سال برای شهرستان دامغان در تمام طول مدت مطالعه در این فرض هم مانند فرض قبلی برای مقایسه نتایج از الگوی مدل جنوب، (گول و دمنی) استفاده شد. علت انتخاب مدل جنوب در هر دو فرض تطابق بیشتر ارقام الگوی این مدل با الگوی مرگ و میر ایران بوده است.

فرض سوم : در این فرض امید زندگی کل کشور که توسط ماخذ مختلف و بطور عمده وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و واحدهای تابعه آن محاسبه شده است مبنای مقایسه قرار گرفت .

یادآور میشود که در این فرض امید زندگی مقطع اول زمانی یعنی سال ۱۳۴۵ از محاسبات سازمان برنامه اتخاذ شده است و امید زندگی مقطع دوم به ترتیب میانگین امید زندگی مقاطع اول و سوم و امید زندگی انتخاب شده برای مقطع دوم میانگین امید زندگی مقطع سوم و پنجم است که هر دو توسط دستگاههای وابسته به وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی محاسبه شده است برای سایر مقاطع بدلیل ثبات امید زندگی ارائه شده از سوی وزارتخانه مذکور نیازی به درون گیری نبود .

انتخاب امید زندگی کل کشور برای شهرستان دامغان اگرچه در دید اول مستبعد بنظر آید ولی بدلیل شرایط خاص استان سمنان که عموماً " از استانهای نسبتاً توسعه یافته کشور بوده و در رده دوم از نظر رده بندی توسعه استانها قرار میگیرد امری قابل توجیه است و این در حالی است که استانهای از قبیل فارس ، آذربایجان شرقی و غربی ، همدان ، مرکزی و ... عموماً " در رده های بعدی توسعه قرار دارند .

نتایج بدست آمده از این تطبیق در جدول شماره ۸ آورده شده است بنحوی که ملاحظه میگردد تعداد سازماندگان محاسبه شده تا سال ۱۳۷۰ از فرض سوم به ۶۳۲۶ نفر بالغ میگردد که این رقم بسیار بالاتر از سازماندگان بررسی حاضر است که جمعاً به ۵۶۰۳ نفر بالغ شده است تفاوت این دو رقم به ۷۲۳ نفر بالغ میشود لذا امید زندگی محاسبه شده توسط وزارت بهداشت و درمان

جدول شماره ۷ وضعیت

متولدین ذکور سالهای ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۵ شهرستان دامغان

سال	جمع تولدهای ثبت شده از استخراج مشمولین	فوت‌های ثبت شده قبل از استخراج مشمولین	بعد از استخراج مشمولین	زنده‌ها زمان تعویض شناسنامه	وضعیت نام مشخصین قبل از پیگیری
۱۳۳۸	۶۱۶	۶۵	۱۴۱	۴۷۶	۲۷
۱۳۳۹	۸۷۷	۵۸	۱۱۳	۶۹۶	۲۰
۱۳۴۰	۹۷۱	۴۳	۱۲۱	۷۴۹	۲۸
۱۳۴۱	۹۲۶	۴۵	۱۳۹	۷۲۳	۱۹
۱۳۴۲	۹۰۴	۴۹	۱۵۲	۶۸۹	۱۴
۱۳۴۳	۸۵۹	۴۸	۱۰۸	۶۸۸	۱۵
۱۳۴۴	۷۶۹	۴۶	۸۷	۶۲۰	۱۶
۱۳۴۵	۷۸۶	۸۷	۵۹	۶۹۱	۲۳
جمع	۷۰۹۲	۴۴۵	۹۵۰	۵۵۳۵	۱۶۲

جدول شماره ۸: مصدب بازارهای موالید ثبت شده در سالهای ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ بر اساس فروش سه گانه و مصدب آن با نتایج مذاکراتی

بازارهای موالید	میزان طبقه	امتیاز زندگی	بازارهای موالید ثبت شده	بازارهای موالید طبقه	امتیاز زندگی	بازارهای موالید ثبت شده	بازارهای موالید طبقه	بازارهای موالید ثبت شده	بازارهای موالید طبقه
بازارهای موالید (۱)	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲
بازارهای موالید (۲)	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲
بازارهای موالید (۳)	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲
بازارهای موالید (۴)	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲
بازارهای موالید (۵)	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲
بازارهای موالید (۶)	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲
بازارهای موالید (۷)	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲
بازارهای موالید (۸)	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲
بازارهای موالید (۹)	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲
بازارهای موالید (۱۰)	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۱۱۰۰۶۲۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲	۲۰۱۲

و آموزش پزشکی در مورد این گروه مصداق ندارد همچنین با امید
زندگی $e=35$ سال منظور شده در فرض دوم نیز تعداد
بازماندگان به ۵۲۴۴ نفر بالغ میگردد که از رقم بازماندگان
فعلی بیشتر است اگرچه فاصله آن با رقم واقعی به (۱۴) نفر
کاهش پیدا کرده است .

ولی رقم بدست آمده برای بازماندگان از فرض سوم که
متناظر امید زندگی $e=32/5$ سال است به ۵۵۹۳ نفر بالغ شده
است که ده نفر کمتر از تعداد بازماندگان واقعی است با
توجه به نتایج فوق ملاحظه میگردد که ارقام فرض سوم به
شرایط شهرستان دامغان بسیار نزدیک است بعبارت آخری امید
زندگی مردان شهرستان دامغان برای متولدین سالهای ۱۳۳۸ تا
۱۳۴۵ در بدو تولد به رقمی در حدود $e=43$ سال نزدیک است این
نتیجه یک نتیجه کاملاً " دور از انتظارات ولی متأسفانه واقعی
است. با پذیرش این نتیجه گیری شاخص های عمده جمعیتی
شهرستان دامغان عبارتند از نرخ رشد معادل $2/3$ درصد در سال
برای شهرستان دامغان بدست میدهد و نرخ مرگ و میر بدست
آمده به حدود ۲۱ در هزار برای کل دوره بالغ میگردد.
صاحبان تخصص در رشته جمعیت شناسی واقفند که محاسبه امید
زندگی بدو طریق طولی و عرضی انجام میشود که در زول اول وضع
حیات یک جرگه از انسانهایی که همزمان بدنیا آمده اند تا
مرگ آخرین نفر مورد پی گیری واقع میشود محاسبات انجام شد
با این روش عموماً " متوجه نسل خاصی است و لذا برای هر نسل
مجزا باید محاسبه گردد. در روش دوم جدول عمر ساخته شده مختص
زمان خاص است و لذا ناگزیر کلیه نسلهای در قید حیات
در محاسبات وارد خواهند شد نتیجه محاسبه این روش برای همان

زمان بررسی معتبر میباید. بدیهی است که روش بکاربرد شد در این جا از دسته اول بوده و تنها شامل متولدین دوره زمانی ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۵ در شهرستان دامغان است بنابراین نتایج بدست آمده برای نسلهای قبل و بعد قابلیت تعمیم ندارد مگر اینک تغییر در شرایط بهداشت، درمان، تغذیه، رفاد، و سایر عوامل موثر در میزانیهای بقا از شرایط همانندی برخوردار باشند در هر حال چون ۱۵ سال از ۲۶ سال زندگی متوسط این گروه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی سپری شده است و جامعه، ناآرامیهای انقلاب و جنگ را در همین دوره پشت سر گذاشته است نتایج حاصله میتواند از اهمیت خاصی برخوردار گردد.

نکته دیگر که در این جا بدان اشاره میگردد مربوط است بد ۸۷ نفری که در دور سوم بررسی، فوت آنها تکمیل گردیده است ممکن است تعدادی از این جمع بعد از سال ۱۳۶۸ مرده باشند. چون اطلاع مربوط بعد از زمان درگذشت آنها در اختیار نبود تفکیک آنها میسر نشد اگر رقم یاد شده را با توجه بد نسبتهای زمانی (۲۶ سال و ۴۰ سال) یا بر حسب نثر سال زندگی تفکیک نمائیم در نتیجه حاصله تغییر محسوسی ایجاد نمیشود و امید زندگی حدود ۴۳ سال بد قوت خود باقی خواهد بود، زیرا که جمعا " ۱۰ تا ۱۲ نفر از ارقام مرگ و میر یاد شده باید کسر گردد. البته منظور گردن مرگ ۸۷ نفر از جمع ۱۶۲ نفری برای دوره ۴ ساله بعد از سال ۱۳۶۸ آنهم برای جمعیت ۳۶ تا ۳۴ ساله مورد مطالعه گلا" مردود است.

در مورد ۳۴ نفری که پس از بررسی اخیر وضع حیات آنها مشخص نشده است فعلا " نمیتوان اظهار نظر قطعی داشت علیالاول باید تعداد مردگان آنها به نسبت بیش از زندهها

باشد ولی مدارکی دال بر تأیید آن وجود ندارد .

اهم یافته‌های تحقیق:

براساس این تحقیق ملاحظه شد که وضع ثبت رویداد برحسب سال متغیر بوده که این امر احتمالاً ناشی از مسائل مدیریتی بوده است.

- برای ثبت کامل رویداد هر سال تقویمی زمانی حدود ۷ سال لازم بوده است که این فاصله زمانی طولانی موجب از دست رفتن ثبت مرگ و میر اطفال قبل از ثبت تولد آنهاست .

- بین آمارهای ارسالی و آمار استخراج شده تفاوت بارزی وجود دارد. این تفاوت حتی در مورد ارقام ثبت جاری نیز کاملاً مشهود است.

- امید زندگی مردان شهرستان دامغان برای متولدین سالهای ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۵ بد ۴۳ سال بالغ میگردد.

- نرخ مرگ و میر متولدین سنوات یاد شده به ۲۱ در هزار بالغ میگردد که رقم بسیار بالایی است.

- در انجام این قبیل تحقیقات رعایت موازین علمی می‌تواند به افزایش میزان دقت، نتایج بزرگی نماید .

- با استفاده از روشیو ثبت احوال امکان محاسبه امید زندگی نسلهای متفاوت میسر است.